

Communicatieplan project Mal Groepsrisico fase 2

1. Inleiding

Het groepsrisico is een maat voor de 'maatschappelijke ontwrichting' bij een ramp. Met groepsrisico wordt bedoeld:

'de kans dat een groep mensen die zich in de buurt van een risicobron bevindt, bij een zwaar ongeval overlijdt'.

De resultaten van een groepsrisicoberekening dienen als input voor verantwoording van het groepsrisico door het bevoegd gezag (bijv. gemeenten, provincie, brandweer). Voor het groepsrisico zijn geen harde normen vastgelegd. Wel is er een wettelijke verplichting het groepsrisico te verantwoorden in het te nemen besluit. Het doel van deze verplichting is om het bevoegde gezag op een verantwoorde wijze te laten omgaan met de risico's die ontstaan door de oprichting of uitbreiding van een risicovolle activiteiten of het laten toenemen van het aantal aanwezige personen in het invloedsgebied (bijvoorbeeld bij woningbouw). Ook is het van belang dat er goed gekeken wordt of de hulpdiensten in de regio bij een bepaald groepsrisico voldoende zijn ingericht om de ramp te bestrijden.

Oplossing voor een lastige materie

In de praktijk blijkt het inzichtelijk verantwoorden van het groepsrisico een lastig proces te zijn. Een projectgroep onder regie van de provincie Noord-Brabant werkt nu in het kader van de programmafianciering VROM/Brabant Veiliger aan een digitaal instrument om hierin verandering te brengen.

De projectgroep bestaat verder uit deskundigen van DMCR, de Vlaamse Overheid, het ministerie VROM, de provincie Zeeland, de gemeente Helmond, de Veiligheidsregio Midden- en West Brabant, Veiligheidsregio Zuid-Oost Brabant, Veiligheidsregio Brabant Noord, Veiligheidsregio Zeeland en GHOR Midden en West- Brabant.

Ze worden daarbij inhoudelijk ondersteund door adviesbureau DHV en voor de communicatie door communicatieadviesbureau TACCT.

Afbreukrisico

In de communicatie rondom het project moeten we rekening houden met gevoeligheden die er in de wereld van de externe veiligheid bestaan. Vanwege de complexiteit van het onderwerp moeten (landelijke) deskundigen in eerste instantie persoonlijk worden benaderd en worden overtuigd. Hún positief oordeel geeft het project de wind in de rug. Een negatief oordeel zou juist remmend kunnen werken.

Daarnaast moet in de communicatie duidelijk worden gemaakt dat de huidige fase 2 van het project nog niet voor heel Nederland een toepasbaar eindproduct zal opleveren. Pas in fase 3 van het project vindt de opschaling naar heel Nederland plaats, zullen alle details in het algoritme van de drempelwaarde worden uitgewerkt en zal de kosten-batencatalogus compleet worden gemaakt.

2. Uitwerking communicatiedoelstelling

Er is wel eens gezegd dat het groepsrisicobeleid in Nederland failliet is. Dat beeld is niet correct, maar wel begrijpelijk. Het projectteam van de mal kan zich prima vinden in het rijksbeleid van het groepsrisico zoals dat onder meer in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) is verwoord. Knelpunt in het rijksbeleid is echter dat de uitvoering vaak te complex is, het aan inzicht ontbreekt om het groepsrisico goed te benaderen en bestuurders niet goed weten tegen welk groepsrisico ze nu eigenlijk ja of nee zeggen.

Leemte:

Het ontbreekt aan een passende systematiek annex instrument die het mogelijk maken mogelijke risicoreducerende maatregelen op waarde te schatten en met elkaar te vergelijken, en die het bevoegde gezag en de hulpdiensten met elkaar interactie brengen.

Centrale vraag bij de verantwoordingsplicht van het groepsrisico is:

'Welke omvang van een zwaar ongeval kan gelet op de mogelijkheden voor de hulpdiensten en gelet op de maatschappelijke kosten en baten worden aanvaard.'

Rode draad in de communicatie is:

'De Mal Groepsrisico (werknaam) vult de genoemde leemte met een passende systematiek en instrument om deze centrale vraag te beantwoorden.'

Het instrument wordt ontwikkeld voor ambtenaren en bestuurders.

In de communicatie wordt de nadruk gelegd op de volgende werking van de Mal Groepsrisico:

Als het groepsrisico onder de drempelwaarde blijft, die past bij de betreffende Veiligheidsregio én het specifieke scenario, dan betekent dit dat hulpvraag en hulpaanbod in balans zijn en er dus geen kosten-batenafweging noodzakelijk is.

Als het groepsrisico deze drempelwaarden overschrijdt, dan betekent dit dat níet aan de vereiste hulpvraag kan worden voldaan en dat er dus een kosten-batenafweging naar mogelijke risicoreducerende maatregelen noodzakelijk is.

Het instrument voorziet in een catalogus met risicoreducerende maatregelen: bronmaatregelen, kansverlagende maatregelen, afscherpende maatregelen en inherent veilige maatregelen.

Het instrument levert verder een vergelijkingsmodel voor de kosten-batenafweging. Daarbij wordt gekeken naar de kosten van risicoreducerende maatregelen, de kosten van effecten op de ruimtelijke ontwikkeling, economische voordelen van de risicovolle activiteit, kosten van de hulpverlening, verwachtingswaarde van de schade van de ramp en natuurlijk de baten in de zin van slachtofferreductie. Ook neveneffecten van risicoreducerende maatregelen op bijvoorbeeld geluid en luchtkwaliteit worden vermeld.

De communicatiedoelstelling is:

Een grote meerderheid van (75%) van de toekomstige gebruikers en bestuurders moet vóór 1 juli 2009 weten dat de Mal Groepsrisico ontwikkeld wordt.

Om deze doelstelling te bereiken zal gefaseerd over het project worden gecommuniceerd en zullen gebruikersbijeenkomsten worden georganiseerd.

3. Doelgroepen

Primaire doelgroepen:

- Klankbordgroep van het project
- Wm (milieubeheer)-vergunningverleners
- EV-specialisten
- Medewerkers Ruimtelijke Ordening, inrichtingen en spoorvervoer
- Medewerkers Regionale Brandweer en GHOR (veiligheidsregio's)
- Ministerie van VROM
- Bestuurders met portefeuille externe veiligheid
- Opinieleiders: deskundigen in het vak met sterke invloed op de beeldvorming van ontwikkelingen op het vakgebied externe veiligheid
- Leden kennistafel Groepsrisico
- Adviesraad Gevaarlijke Stoffen
- Adviesbureaus die QRA's uitvoeren en vergunningaanvragen opstellen

Secundaire doelgroepen:

- Architecten/projectontwikkelaars die bij ontwerpen/ontwikkelen rekening kunnen houden met de afweging die bestuurders moeten maken

4. Communicatiestrategie

De communicatiestrategie gaat uit van een top-down benadering. Dat wil zeggen dat de communicatie eerst wordt gericht op de specialisten externe veiligheid. Via daaropvolgende uiteenlopende communicatiemomenten worden uiteindelijk ook de overige doelgroepen (zoals vergunningverleners en bestuurders) bereikt.

Het voor de communicatie aangetrokken communicatieadviesbureau zal nauw samenwerken met de communicatiespecialisten van de bij het project betrokken instanties. Zo worden artikelen en andere informatiedragers ook aan deze instanties voor publicatie of vermelding elders aangeboden.

De communicatiestrategie richt zich in het bijzonder op ambtenaren en bestuurders die actief zijn op het gebied van milieuvergunningverlening, rampenbestrijding en ruimtelijke ordening en die op grond daarvan te maken hebben met de verantwoordingsplicht groepsrisico. Na de uitvoering van het communicatieplan (dec. 2008- juli 2009) weten zij dat er een digitaal instrument is waarmee de verantwoordingsplicht van het groepsrisico op een snelle, eenvoudige, consistente en inzichtelijke manier kan worden ondersteund. Daarbij worden de maatgevende ongevalsscenario's afgezet tegen de beschikbare hulpverleningscapaciteit per veiligheidsregio.

De communicatie zet in op bestaande middelen als vakbladen en internetsites waarvan bekend is dat deze een groot bereik onder de doelgroepen hebben. Ter vergroting van het draagvlak onder de doelgroep houden we een prijsvraag die moet leiden tot een geschikte naam voor het instrument.

5. Boodschap

- 1. We werken voor u aan een digitale systematiek en instrument dat u ondersteunt bij het inzichtelijk verantwoorden van het groepsrisico.**
- 2. Met het instrument kunnen mogelijke risicoreducerende maatregelen aan de hand van een catalogus worden vergeleken, op waarde worden geschat en ontmoeten het bevoegde gezag en hulpdiensten elkaar, zodat op een eenvoudige, snelle en consistente manier de vraag kan worden beantwoord: "welke omvang van een zwaar ongeval, gelet op de mogelijkheden voor de hulpdiensten en gelet op de maatschappelijke kosten en baten kan worden aanvaard".**

Afgeleide boodschappen:

- het instrument vervangt de verantwoordingsplicht zélf niet
- het instrument bevat geen normstelling
- het instrument kan worden toegepast in combinatie met de lokale beleidsvrijheid
- het instrument maakt nieuwe ontwikkelingen mogelijk
- het instrument komt in fases tot stand, de huidige fase 2 zal medio 2009 worden opgeleverd.
 - ⇒ Fase 2 project bevat: het ontwerpen en bouwen van de systematiek, instrument, MKBA en software voor groepsrisico afwegingen bij inrichtingen en spoorvervoer gevaarlijke stoffen.
 - ⇒ Fase 3 project bevat: landelijke opschaling en compleet maken kosten-batencatalogus; het opnemen van inrichtingen die aan de generieke tabellen van het REVI worden getoetst; groepsrisicoafweging voor buisleidingen en weg- en watervervoer van gevaarlijke stoffen.
- het instrument wordt eerst door gebruikers getest (o.a. klankbordgroep)
- dit instrument komt gratis ter beschikking van ambtenaren en bestuurders

6. Communicatiemiddelen

Eigen media provincie Noord-Brabant en die van de in het project betrokken instanties:

- Brabant Veiliger Magazine
- DCMR Magazine
- De VR-zien
- VROM Magazine
- DHV Magazine
- Websites/Internetnieuwsbrieven
- Interne/externe bladen

- Overige middelen

Websites:

- Bouwen aan Brabant Veiliger.nl
- Groepsrisico.nl
- Relevant.nl (kennistafel groepsrisico)
- Externeveiligheid.nl
- VROM.nl
- DHV.nl

Persoonlijke gesprekken/bezoeken (creëren draagvlak):

- DCMR
- VROM
- Provincie Zeeland
- kennistafel groepsrisico
- AGS

Overig:

- Prijsvraag nieuwe naam
- Testdagen
- Gebruikers bijeenkomsten
- Persbericht

7. Planning

Wanneer	Wat	Doel	Wie
Nov. 2008 t/m Jan 2009	Persoonlijke gesprekken landelijke deskundigen	Creëren draagvlak	Wim Brinker Karen van Tol
Januari 2009	1 ^e artikel in: Brabant Veiliger Magazine DCMR Magazine De VR-zien	Boodschap voor specialisten externe veiligheid dat de mal wordt ontwikkeld	Wim Brinker
Januari 2009	Afronden communicatieplan	Basis voor alle communicatie in fase 2	TACCT
Februari 2009	Presentatie: RIVE-overleg Kennistafel groepsrisico IPO-EV	Boodschap landelijke overlegorganen dat de mal wordt ontwikkeld, invulling advies van de AGS	Wim Brinker
Februari 2009 t/m juni 2009	Artikel ten behoeve van websites deelnemende organisaties; 1 A4	Bekendheid geven aan het project op gebruikersniveau, stand van zake project iedere maand verversen	TACCT
Februari 2009	Prijsvraag nieuwe naam voor het project; ½ pag. in vakbladen en digitale versie voor website met responsemogelijkheid	Bekendheid geven aan het project	TACCT
Maart 2009	Nieuwsbrief voor ambtenaren en bestuurders. Hierin interviews opnemen.	Bekendheid geven aan het project en creëren draagvlak	TACCT

Wanneer	Wat	Doel	Wie
Maart 2009	Artikel in: Binnenlands Bestuur 1 A4	Boodschap groepsrisicobeleid niet failliet, ontwikkeling instrument	TACCT
April 2009	Digitale animatie voor verspreiding per e-mail	De werking van de mal inzichtelijk maken	TACCT Actie door Wim Brinker
April 2009	Artikel in: Brabant Veiliger Magazine DCMR Magazine De VR-zien Overig pm 1 A4	Stand van zake project, wat mag worden verwacht, duidelijkheid fase 3	TACCT
Mei 2009 t/m juni 2009	Gebruikersbijeenkomst: Ambtenaren Bestuurders Incl. uitnodiging en webpagina	Laten zien wat de mal kan, gevoel krijgen door de mal te testen	TACCT
Juni 2009	PR voor oplevering mal fase 2 Ontwikkeling middelenmix	Aandacht vragen dat de mal beschikbaar is, voor welke doeleinden de mal wel kan worden gebruikt en welke nog niet, en hoe doorgaan met fase 3.	TACCT

8. Opdracht uitvoering communicatieplan fase 2

Het communicatieplan wordt uitgevoerd door communicatieadviesbureau TACCT, na opdrachtverstrekking.

Opdracht is:

- Dit concept communicatieplan definitief maken aan de hand van de reacties vanuit de projectgroep en eigen aanbevelingen
- Nader schriftelijk uitwerken van de communicatiemomenten zoals genoemd in dit concept communicatieplan
- Het communicatieplan uitvoeren
- Samenwerken met de deelnemers en communicatiespecialisten van de aan het project deelnemende instanties
- Knelpunten afstemmen met de projectleider

9. Evaluatie

Na afloop van deze fase 2 van het traject moeten we onderzoeken of we de gestelde communicatiedoelen gehaald hebben. De uitkomsten hiervan kunnen gebruiken voor het nieuwe communicatieplan van fase 3 van het project.